

2. În anii 2013–2017, cea mai mare incidență prin IANEEC la adulți a fost înregistrată în 2013 – 189,7 cazuri la 100.000 populație, iar la copii – în anul 2015: 236,2 cazuri la 100.000 locuitori.

3. În perioada de gestiune au predominat intoxicațiile cu medicamente – 6781 afectați, inclusiv 20 (0,3%) de decese.

4. Pentru îmbunătățirea situației în domeniul IANEEC, trebuie să existe o colaborare eficientă între specialiștii CSP, CS și IMSP.

Bibliografie

1. Felicia Loghin. *Toxicologie generală*. Cluj- Napoca: Ed. Medicală, Univ. „Iuliu Hațieganu”, 2002, 507 p.
2. Calinoiu Amalia, Picus A., Vizitiu A., Lupu D., Schiopu O., Bach J. *Managementul terapeutic în intoxicațiile acute*. În: Galenus. Publicație de informare medico-farmacologică. <https://www.revistagalenus.ro/practica-medicala/>
3. Radu Alexandru Macovei, Ardeleanu Dida, Tudosie Mihai, Avram Oana, Oprita Bogdan. *Disciplina: Farmacologie, Toxicologie, Psihofarmacologie Clinică*: <https://umfcd.ro>
4. *Drug Metabolism. Factors that influence drug biotransformation*. <https://link.springer.com>
5. <https://echa.europa.eu/ro/chemicals-in-our-life/why-are-chemicals-important>
6. Iurie Pînzaru, Elena Jardan, Tatiana Manceva, Gheorghe Țurcanu. *Supraveghere de stat a sănătății publice. Raport național*. 2015, p. 46-60.
7. Gheorghe Cârștoc. *Epidemiologia consumului de alcool și efectul alcoolismului asupra costului asistenței sanitare. Rezumatul tezei de doctor*, Cluj-Napoca, 2014, p. 1-2.
8. Iurie Pînzaru, Elena Sanduleac. *Supraveghere de stat a sănătății publice. Raport național*. 2014, p. 63-64.

Tatiana Manceva, medic-igienist,
Centrul Național de Sănătate Publică,
tel.: 069618620, e-mail: t_manceva@mail.ru

CZU: 614.253.1:713.6:637.5

ROLUL MEDICULUI DE FAMILIE ÎN PROMOVAREA SĂNĂTĂȚII LA LOCUL DE MUNCĂ DIN ÎNȚREPRINDERILE DE PRELUCRARE A CĂRNII

Iurie PÎNZARU,
Centrul Național de Sănătate Publică,
IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
Nicolae Testemițanu

Rezumat

În articol, pentru prima dată în Republica Moldova sunt prezentate rezultatele studiului prin chestionare al cunoș-

tințelor medicilor de familie privind promovarea sănătății la locul de muncă din întreprinderile de prelucrare a cărnii, angajații cărora sunt deserviți după principiul de sector de către acești medici. S-a constatat că 51,4% din medicii de familie chestionați din spațiul urban, comparativ cu 48,6% din spațiul rural, au cunoștințe mai aprofundate în promovarea sănătății la locul de muncă, în prevenirea și controlul bolilor netransmisibile legate de locul de muncă de la întreprinderile de prelucrare a cărnii. Datele obținute arată necesitatea elaborării și implementării unui modul de pregătire teoretică a medicilor de familie în promovarea sănătății la locul de muncă.

Cuvinte-cheie: promovarea sănătății la locul de muncă, medic de familie, factori de risc profesionali, întreprinderi de prelucrare a cărnii

Summary

The role of family doctors in workplace health promotion meat of meat processing enterprises

In the article, the results of the study are presented for the first time by surveying the knowledge of family doctors about the workplace health promotion of meat processing enterprises whose employees are serviced according to the sector principle of these doctors. It was found that 51.4% of urban family doctors, compared with 48.6% of rural areas, have a deeper knowledge in the field of workplace health promotion, prevention and control of non-infectious diseases associated with working at meat processing enterprises. The data points to the need to develop and implement the theoretical training of family doctors in workplace health promotion.

Keywords: workplace health promotion, family doctor, occupational risk factors, meat processing enterprises

Резюме

Роль семейных врачей в обеспечении здоровья сотрудников мясоперерабатывающих предприятий на рабочем месте

В статье впервые представлены результаты исследования опроса знаний семейных врачей о пропаганде здоровья сотрудников мясоперерабатывающих предприятий на рабочем месте, которые обслуживаются по принципу сектора у этих врачей. Было обнаружено, что 51,4% опрошенных городских семейных врачей по сравнению с 48,6% в сельской местности имеют более глубокие знания в области укрепления здоровья на рабочем месте, профилактики и борьбы с неинфекционными заболеваниями, связанными с работой на мясоперерабатывающих предприятиях. Данные указывают на необходимость разработки и внедрения предмета по теоретической подготовке семейных врачей в пропаганде здоровья на рабочем месте.

Ключевые слова: укрепление здоровья на рабочем месте, семейный врач, факторы профессионального риска, мясоперерабатывающие предприятия

Introducere

Medicul de familie reprezintă o "piesă" importantă în promovarea sănătății la nivel de individ și de comunitate, prin activitatea de profilaxie și de educație pentru sănătate pe care o desfășoară, având în vedere și specificul activității în care este încadrat individul. Ținând cont de direcțiile de orientare, de obiectivele educației pentru sănătate și de poziția pe care o are medicul de familie în societate, rolul lui este primordial în creșterea nivelului de cultură sanitară a populației și implicit în promovarea sănătății. Însă, medicul de familie și echipa lui trebuie să fie susținuți în această activitate de către toți actorii responsabili și decizionali din comunitate.

Locul de muncă influențează în mod direct starea bună fizică, mentală, economică și socială a lucrătorilor, precum și sănătatea familiilor, a comunităților și a societății în general. Acesta oferă un mijloc ideal și o infrastructură pentru a promova sănătatea într-un public larg. Sănătatea lucrătorilor este afectată de asemenea de factori care nu au legătură cu munca [1].

Promovarea sănătății la locul de muncă din întreprinderile de prelucrare a cărnii (ÎPC) în lipsa unui lucrător medical este organizată de medicul de familie, pe sectorul căruia este amplasată întreprinderea, și este menită să ajute ca ramura dată să fie mai competitivă și atractivă, din punct de vedere al medicinei ocupaționale, pentru angajați, având ca obiectiv final păstrarea sănătății și sporirea productivității muncii. În Republica Moldova, actualmente activează peste 100 asemenea întreprinderi, în care activează de la 20-25 până la circa 600 de angajați [2, 3]. Dar la întreprinderile de acest gen pot activa circa 10.000 de angajați, care în 95% cazuri sunt preocupați de producerea mezelurilor și doar în 5% de producerea conservelor din carne [2, 4].

Planificarea măsurilor de prevenire a bolilor și îmbunătățirea calității serviciilor medicale în mare măsură sunt bazate pe rezultatele evaluării stării de sănătate. Aceste activități permit controlul eficienței acțiunilor privind starea de sănătate, depistarea factorilor nefavorabili de risc ocupațional, alte riscuri ce influențează sănătatea, activitățile de reabilitare și asanare [5, 6].

A fost efectuată chestionarea medicilor de familie care deservește întreprinderile de prelucrare a cărnii privind cunoștințele de evaluare a factorilor de risc profesionali, fiind elaborate recomandări de promovare a modului sănătos de viață la locul de muncă.

Material și metode

Chestionarea a fost efectuată pe un lot de 35 de medici de familie (31 femei și 4 bărbați) din mun.

Chișinău, or. Bălți, raioanele Anenii Noi, Soroca, Criuleni și Dubăsari. Au fost aplicate metode sociologice de evaluare a chestionării lucrătorilor medicali de la ÎPC, precum și a medicilor de familie care deservește întreprinderile nominalizate. Chestionarele au inclus 15 întrebări.

Rezultate obținute și discuții

Cercetările efectuate în perioada 1–30 septembrie 2017, în 6 teritorii administrative, au inclus medici de familie repartizați în grupuri după stagiul de muncă în modul următor: până la 5 ani – 3 medici (8,5%), 5-10 ani – 7 (20%), 10-15 ani – 12 (34,2%) și mai mult de 15 ani – 13 (37,1%) persoane. 18 medici de familie au fost din spațiul urban (51,4%) și 17 (48,6%) – din mediul rural (centre raionale și sate). Toți cei 35 medici de familie au confirmat lipsa vizitelor la ÎPC și, ca urmare, din cei chestionați doar 16 (45,7%) au numit corect factorii de risc profesional de la întreprinderile de prelucrare a cărnii. În același timp, 54,3% din cei chestionați nu cunosc care sunt principalii factori de risc ce persistă la locurile de muncă de la ÎPC.

Nivelul cunoștințelor medicilor de familie cu privire la promovarea locurilor sănătoase de muncă constituie un avantaj pentru prevenirea și controlul bolilor transmisibile și netransmisibile printre angajații întreprinderilor de prelucrare a cărnii.

Medicii de familie din localitățile în care sunt amplasate ÎPC constituie o verigă importantă în supravegherea medicală a angajaților (la adresabilitate) și au bifat corect maladiile întâlnite cel mai frecvent la angajații acestor întreprinderi, și anume: bolile sistemelor respirator, osteoarticular și ale pielii.

Nivelul cunoașterii factorilor de risc profesional care influențează starea de sănătate a individului sau a unei colectivități constituie o latură importantă în practica medicului de familie. Pentru prima dată în Republica Moldova a fost realizat un studiu prin care au fost evaluate cunoștințele medicilor de familie implicați în acordarea asistenței medicale primare angajaților întreprinderilor de prelucrare a cărnii din raza de deservire sectorială. Cercetarea noastră a demonstrat că medicii de familie care acordă asistență medicală primară angajaților acestor întreprinderi se implică în acest proces doar la adresarea angajaților și se atestă rezerve în cunoașterea factorilor de risc profesional la locurile de muncă de la ÎPC, care au o importanță majoră pentru elaborarea măsurilor de ameliorare a condițiilor de muncă și de menținere a stării bune de sănătate a angajaților [7].

Medicii de familie din spațiul urban, comparativ cu cei din mediul rural, sunt mai receptivi în cazurile ce țin de promovarea sănătății la locul de muncă,

prevenirea și controlul bolilor netransmisibile, diagnosticarea timpurie a maladiilor legate de profesiune, datorită faptului că sunt instruiți mai des de managerii lor, de specialiștii din domeniul sănătății publice pe problemele-cheie.

În pofida rezultatelor atinse, medicii de familie au pus accentul pe elaborarea unui modul de promovare a sănătății în cadrul Centrului Național de Sănătate Publică ori la Catedra *Igienă* a Universității de Stat de Medicină și Farmacie *Nicolae Testemițanu*.

Ca în toate studiile bazate pe completarea individuală a chestionarului, nu se exclude probabilitatea că o parte din răspunsuri pot să difere de realitate, în funcție de nivelul cunoștințelor individuale al fiecărui medic de familie chestionat.

Concluzii

1. Studiul realizat a demonstrat unele lacune în activitatea medicilor de familie privind promovarea sănătății la locul de muncă în întreprinderile de prelucrare a cărnii.

2. Este necesară elaborarea unui modul aplicat în etapa de instruire continuă în promovarea sănătății la locul de muncă pentru medicii de familie.

Bibliografie

1. http://www.who.int/occupational_health/network/en/
2. Pînzaru Iurie. *Analiza morbidității cu incapacitate temporară de muncă a angajaților întreprinderilor de procesare a cărnii*. În: Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științe medicale, 2017, nr. 1 (53), p. 126-131.
3. Пынзару Ю. *Результаты изучения заболеваемости с временной утратой трудоспособности работников предприятий по переработке мяса*. В: Сборник материалов республиканской научно-практической конференции с международным участием «Здоровье и окружающая среда», посвященной 90-летию республиканского унитарного предприятия «Научно-практический центр гигиены», том 1, Минск, 26-28.10.2017, с. 159-162. ISBN 978-985-7044-44-3 (т. 1).
4. Pînzaru Iurie. *Particularitățile igienei muncii și stării de sănătate a angajaților la întreprinderile de procesare a cărnii*. În: Analele științifice ale USMF „N. Testemițanu”. Ediția XIII-a, „Problemele actuale de sănătate publică și management”, vol. 2, 17-19.10.2012, p. 111-117.
5. Денисов Э.В., Чесалин П.В. *Методология выявления и профилактики заболеваний связанных с работой*. В: Медицина труда и промышленная экология, 2010, № 9, с. 1-7.
6. http://www.who.int/occupational_health/WHO_health_assembly_en_web.pdf?ua=1
7. Pînzaru Iurie. *Evaluarea condițiilor de muncă și a stării de sănătate a angajaților întreprinderilor de procesare a cărnii* (Ghid practic). Chișinău, 2017, 72 p.

Iurie Pînzaru, conf. univ.,
Catedra *Igienă*, IP USMF *Nicolae Testemițanu*,
tel. 069455553
e-mail: pinzaruiurie6@gmail.com

TEHNOLOGIILE TELEMEDICALE: BENEFICII ȘI SUPTOR PENTRU PACIENȚI ȘI ECHIPELE DE URGENȚĂ

Mihai BAGRINOVSKI,

Centrul Național de Asistență Medicală
Urgentă Prespitalicească,
Școala de Management în Sănătate Publică

Rezumat

Telemedicina permite schimbul de informații și, prin urmare, a devenit un instrument important în Republica Moldova pentru optimizarea tratamentului pacienților. A fost studiată activitatea Centrului de Telemedicină (CT) din municipiul Chișinău în perioada 2015-2017. Au fost analizate toate adresările în cadrul acestui serviciu, precum și contribuția adusă de Centrul de Diagnostic ECG la Distanță la diagnosticul timpuriu al sindromului coronarian acut (SCA), al accidentului vascular cerebral (AVC), de asemenea a fost evaluat gradul de satisfacție și de confort atât al pacienților, cât și al lucrătorilor AMUP, după implementarea telemedicinei. Rata medie de adresări către CT a echipelor de felceri a constituit 48% din totalul de solicitări/echipe felceri și de 25% total solicitări/echipe generale, în creștere, raportată la ani. Echipa de felceri au solicitat consult ECG în medie de 76%, echipele generale – de 24%. În cazul suspiciunii de SCA, 88% din echipele de felceri au solicitat suport consultativ, ECG și de ghidare terapeutică. Telecardiologia prin transmiterea electrocardiogramelor din prespital la dispecerat și ghidarea pacienților cu sindrom coronarian acut spre un centru de cardiologie este cea mai răspândită și utilă tehnologie în cadrul asistenței medicale de urgență. S-a atestat reducerea în medie cu 7,3%/39,4% a timpului de intervenție pentru echipele generale/echipele de felceri.

Cuvinte-cheie: tehnologii telemedicale, telecardiologie, electrocardiogramă, echipă de urgență

Summary

Telemedicine: benefits and support for patients and emergency teams

Telemedicine allows exchange of information and, therefore in Republic of Moldova had become an important tool for optimizing the treatment of patients. The activity of the Telemedicine Center in Chisinau has studied in the period 2015-2017. All addresses within this service have been analyzed, as well as the contribution of the ECG Diagnostic Center, in the early diagnosis of ACS, Stroke and also the satisfaction and comfort of both: patients and Pre-hospital Emergency Medical Assistance (PEMA) workers after Telemedicine deployment. The average rate of requests to Telemedicine Center by the paramedic teams was 48% of the total requests/paramedics team and 25% total requests/general teams, increasing over the years. The paramedic